

Genetica voor beginners

Didier Mervilde

De aanleiding tot dit artikel is het feit dat ik recent enkele vogels heb aangekocht met de bedoeling om mijn eigen vogels op bepaalde punten te verbeteren. Alles liep vrij vlot en ik kreeg van de verkoper (waarschijnlijk met de beste bedoelingen) een gedrukte stamboom van iedere aangekochte vogel. Ik vond dit vrij handig vermits voor mij niet alleen het formaat maar ook de kleur belangrijk is. Groot was de ontgoocheling toen ik vaststelde dat de resultaten van de gekoppelde vogels onjuist waren. Het was niet de verkoper die in de fout ging maar de "elite" kweker voor hem die hem foutieve informatie gaf over de voorouders, dus de aanzet van de stam was foutief.

Een voorbeeld:

Bij de voorouders, **Lichtgroen x Donkergroen = Kobalt**

De jongen hieruit zijn zowel bij de mannen als de poppen groen of donkergroen en dit in een 50/50 verhouding.

Besluit: hier konden onmogelijk kobalt jongen van komen. Enkel als beide ouders split voor blauw zijn kan men een klein percentage kobalt vogels verwachten. We hebben hier dus te maken met een onvolledige of onzorgvuldige notitie.

Een ander voorbeeld, **Kobalt x Hemelsblauw bont = Kobalt Deens bont**

Dit is onmogelijk vermits alle jonge vogels in de veronderstelling dat met "bont" Deens bont bedoelt wordt enkel split kunnen zijn voor Deens bont en niet zichtbaar Deens bont zijn. Deens bont is immers een recessieve vererving, men heeft dus 2 split vogels nodig om de mutant of 1 split x een visuele recessief verervende nodig om de mutant visueel te zien.

Op die manier een stamboom opstellen is gewoon zinloos, men kan dit dus beter achterwege laten en enkel afgaan op het visuele m.a.w. het formaat van de vogel.

Het is toch niet te begrijpen dat kwekers die aan de top staan in de hobby en shows blijkbaar geen enkele kennis hebben van kleurvererving, nochtans is dit een onderdeel van de standaard. Daarom hun slogan dat kleur niet belangrijk is enkel formaat. Erger is dat men de kweker die vogels koopt daardoor op een verkeerd been zet.

Om de materie duidelijk te maken zal ik hierna in eenvoudige taal de basisvererving nog eens voorstellen :

Geslachtsgebonden vererving :

Zoals de naam het al aangeeft betekent dit dat de vererving van de betreffende kleur aan het geslacht is gebonden. In dit geval kan de pop **NOOIT** split zijn voor deze mutatie. De pop toont deze kleur of ze toont hem niet. De man kan wel split zijn of met andere woorden, hij is drager van deze mutatie.

Bvb. Wildkleur x mutant = wildkleur/mutant mannen en wildkleur poppen

Mutant x wildkleur = wildkleur/split mutant mannen (100%) en mutant poppen (100%)

Volgende kleuren vererven geslachtsgebonden : Ino (lutino, albino), Cinnamon, Slate, Opaline, Lacewing, Texas Clearbody (met een afwijkende relatie tot ino)

Dominante vererving :

Is het beste te omschrijven als overheersend. Als één van de ouders dominant is zal men dit zien in de jongen. Men heeft dus al aan één kweekvogel genoeg om in de eerste generatie nakomelingen jongen te hebben met dezelfde kenmerken als één van de oudervogels die drager zijn van de dominante mutatie.

Bij deze manier van vererven kunnen de jongen **NOOIT** split zijn voor een dominante vererving. Wat men wel heeft zijn enkel- en dubbelfactorige vogels.

Volgende kleuren vererven dominant : Dominant bont, Spangle, Grijsfactor, Violetfactor, Geelmasker, Mottle, Antraciet, Easley Clearbody, Kuiven (?)

Bij de laatste is er een nieuwe theorie, maar later meer hierover.

Recessieve vererving :

Bij een recessieve vererving moeten beide ouders split zijn voor de mutatie om visueel de mutatie te kunnen zien bij de jongen. Bvb. Groen/blauw x Groen/blauw = 25% groen, 50% groen/blauw en 25% blauw. Besluit : enkel de blauwe jongen tonen de mutant, de groene vogels moet men uittesten vermits men op zicht niet kan zien wie split is en wie niet.

Volgende kleuren vererven recessief :

Blauw, Recessief bont (Deensbont), Grijsvleugel, Overgoten, Fallow (Engels en Duits), Zwartogen (geel en wit), Saddleback, Blackface.

Intermediaire vererving :

Wil zeggen dat de jongen qua kleur tussen de ouders zitten. Intermediaire vererving heeft men bij vogels met de donkerfactor. Bvb. Uit de koppeling van groen x olijfgroen = donkergroen. Alle mutaties kunnen met deze factor gekoppeld worden. Splitten voor deze factor bestaan niet.

Dit was dus een summiere opsomming van de verschillend overervingsfactoren en begrijpelijk voor iedereen.

Schema 1 :

Autosomaal recessieve vererving

Wildvorm x mutant = 100 % wildvorm/mutant

Mutant x wildvorm = 100% wildvorm/mutant

Wildvorm/mutant x wildvorm = 50% wildvorm/mutant
50% wildvorm

Wildvorm x wildvorm/mutant = 50% wildvorm
50% wildvorm/mutant

Wildvorm/mutant x mutant = 50% wildvorm/mutant
50% mutant

Mutant x wildvorm/mutant = 50% mutant
50% wildvorm/mutant

Wildvorm/mutant x wildvorm/mutant = 50% wildvorm/mutant
25% wildvorm
25% mutant

Mutant x mutant = 100% Mutant

Schema 2 :

Geslachtsgebonden recessieve vererving

Wildvorm x mutant = 50% wildvorm/mutant (man)
50% wildvorm (pop)

Mutant x wildvorm = 50% wildvorm/mutant (man)
50% mutant

Wildvorm/mutant x wildvorm = 25% wildvorm/mutant (man)
25% wildvorm (man)
25% wildvorm (pop)
25% mutant (pop)

Wildvorm/mutant x mutant = 25% wildvorm/mutant (man)
25% mutant (man)
25% wildvorm (man)
25% mutant (pop)

Mutant x mutant = 100% mutant

